

Jaarplan voor de horeca & recreatie 2009

Rijksinspecties

○ ○ ○ ○ ○ Inhoudsopgave

1	Inleiding	3
	1.1 Algemeen	3
	1.2 De bedrijfstakken horeca en recreatie	4
2	Rijksinspecties in de horeca en recreatie	5
3	Inspectieonderwerpen in de horeca en recreatie	7
	3.1 Nieuw of anders in 2009	7
	3.1.1 Horeca	7
	3.1.2 Recreatie	8
	3.2 Reguliere en incidentele inspectiebezoeken	10
4	Samenwerking met gemeente in de horeca en recreatie	13
	4.1 Horeca	13
	4.2 Recreatie	15
5	Andere activiteiten	
	Vernieuwing Toezicht horeca en recreatie	16
	5.1 Algemeen	16
	5.2 Recreatie	16
	5.2.1 Dierentuinen	16
	5.2.2 Bungalowparken en campings	16
	5.2.3 Zwembaden	16
	5.2.4 Evenementen	17
	Bijlage	
	Tabel Overzicht inspecties 2009 bij horeca en recreatie	18

1 Inleiding

1.1 Algemeen

In 2007 en 2008 hebben enkele rijksinspecties een gezamenlijk jaarplan horeca opgesteld in het kader van Vernieuwing Toezicht. Voor 2009 hebben deze inspectiediensten gekozen voor een gezamenlijk jaarplan voor de horeca en recreatie. De diensten hebben in 2008 besloten voor deze twee domeinen zoveel als mogelijk is gezamenlijk op te trekken. De horecafunctie is immers een belangrijk onderdeel voor elke ondernemer in de recreatiebranche. Dit jaarplan beschrijft de inspecties die de deelnemende rijksinspecties uit gaan voeren in de horeca en recreatie. De inspecties zijn per subsector aangegeven. Daarnaast besteedt het jaarplan aandacht aan de andere werkzaamheden die in het kader van vernieuwing van het toezicht worden uitgevoerd.

In 2007 is gestart met het coördinatiepunt horeca, ondergebracht bij de Voedsel en Waren Autoriteit (VWA). De gehele coördinatie van de toezichtactiviteiten van de drie rijksinspecties in de horeca is hier samengebracht. In 2008 is een vergelijkbare start gemaakt in de recreatie. Afstemming vindt plaats van de verschillende toezichtactiviteiten binnen de VWA, maar ook afstemming van de activiteiten met de Arbeidsinspectie (AI), VROM-Inspectie (VI) en Algemene Inspectiedienst (AID). Dit alles gericht op maximaal combineren van toezichtonderwerpen in één bezoek dan wel het afstemmen van locaties voor bepaalde onderwerpen.

Ook in 2009 stemmen de vier rijksinspecties hun inspectieplannen voor 2009 op elkaar af onder regie van de VWA. Hierbij is uitgegaan van het idee dat horeca- en recreatieondernemingen die zich aan de regels houden en gemiddeld tot (zeer) goed presteren ook in 2009 zo min mogelijk inspecties krijgen. Er worden zoveel mogelijk inspecties afgestemd en gecombineerd. Daarnaast draagt de AI ook dit jaar weer haar toezicht op de arbeidsomstandigheden in de horeca en recreatie over aan de VWA. Om verschillende redenen is het niet mogelijk om alle inspectieonderwerpen op elkaar af te stemmen. Dit heeft te maken met het nalevingsniveau door de sector, de maatschappelijke urgentie, of het feit dat het om een nieuw onderwerp gaat dat halverwege het inspectiejaar ingaat. Soms vereisen inspecties een dermate specifieke deskundigheid van de inspecteurs dat gezamenlijk inspecteren – ook in de ogen van de ondernemer – niet zinvol is.

Vanuit bovenstaande uitgangspunten wordt het toezicht in 2009 gecoördineerd en uitgevoerd. Er moet gebruik gemaakt kunnen worden van goede ICT-ondersteuning zoals een bedrijvenbestand waarmee rijksinspecties en gemeentelijke inspectiediensten informatie kunnen uitwisselen over de ondernemingen. In 2009 wordt een start gemaakt met de implementatie van rijksbreed ontwikkelde ICT-voorzieningen digitaal dossier, gemeenschappelijke inspectieruimte en een planningstool.

1.2 De bedrijfstakken horeca en recreatie

Horeca is de branche die zich richt op logies-, maaltijden- en drankenverstrekking. Het gaat om zo'n 41.500 bedrijven, bedrijven die bij het bedrijfschap Horeca en Catering staan ingeschreven. Binnen de horeca worden vier hoofdcategorieën onderscheiden: de drankensector, de fastfoodsector (fastservice), de restaurantsector en de hotelsector. Recreatie is geen specifiek omschreven branche. In het kader van de samenwerking tussen inspectiediensten is recreatie beperkt tot vijf categorieën: dagattracties, groepsaccommodaties, bungalowparken + kampeertreinen, zwembaden + sauna's + thermen, evenementen. Het betreft zo'n 7475 ondernemingen. Vele van deze ondernemingen vallen ook onder de horeca. In het project Vernieuwing Toezicht zijn in overleg met de branche de evenementen beperkt tot de evenementen die door professionele ondernemingen op tijdelijke locaties worden georganiseerd. Bij evenementen is daarom niet het aantal georganiseerde evenementen genoemd maar het aantal ondernemingen dat die evenementen als professie organiseert.

categorie horeca en recreatie	subcategorie	aantal locaties (bij benadering)
drankensector (café/bar en overige drankensector)	café	totaal 11.000
	themacafé	
	koffiehuis	
	discotheek	
	strandpaviljoen	
	zalen- of partycentrum	
fastfoodsector	snackbar	totaal 10.000
	fastfoodrestaurant	
	lunchroom	
	broodjeszaak	
	shoarmazaak	
	ijssalon	
	pannenkoekenrestaurant	
	poffertjeszaak	
restaurantsector	restaurant bij warenhuis	totaal 17.500
	wegrestaurant	
	restaurant-/partycentrum	
	eetcafé	
	alle overige restaurants	
hotelsector	hotel/café/restaurant	totaal 3.000
	luxe hotel	
	congreshotel	
dagattracties	attractieparken	23
	dierentuinen	50 (met erkenning)
	overige dagattracties	circa 400
	(incl. organisatoren outdoor/buitensport)	
groepsaccommodaties		totaal 850
bungalowparken + kampeertreinen	bungalowparken	425
	kampeertreinen	3100
zwembaden + sauna's + thermen	zwembaden	770
	sauna's en thermen	250
evenementen	professionele organisatoren van evenementen op tijdelijke locaties	80

2 Rijksinspecties in de horeca en recreatie

In de horeca- en recreatiesector nemen vier toezichhoudende rijksinspecties deel aan het programma Vernieuwing Toezicht: de Voedsel en Waren Autoriteit, de Arbeidsinspectie, de VROM-Inspectie en de Algemene Inspectiedienst. De inspecties vallen onder de verantwoordelijkheid van drie verschillende ministeries.

De Voedsel en Waren Autoriteit (VWA)

De VWA houdt binnen de horeca en recreatie toezicht op de voedselveiligheid van levensmiddelen, de verstrekking van alcohol en tabak, het rookverbod, de veiligheid van attractie- en speeltoestellen, de veiligheid van consumentenproducten, alsmede de juiste omgang met dieren en dierlijke producten. De beleidsverantwoordelijke ministeries zijn het ministerie van Volksgezondheid, Welzijn en Sport (VWS) en het ministerie van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit (LNV).

De Arbeidsinspectie (AI)

De Arbeidsinspectie is verantwoordelijk voor de naleving van de regels op het gebied van arbeidsomstandigheden, arbeidstijden en arbeidsverhoudingen. De AI is de inspectiedienst van het ministerie van Sociale Zaken en Werkgelegenheid en kent twee taakgebieden:

Arbidsomstandigheden en arbeidstijden

De AI houdt toezicht op de veiligheid en gezondheid van werknemers binnen ondernemingen in de horeca en recreatie met bijzondere aandacht daarbij voor jeugdige werknemers met vakantiewerk en bijbaantjes.

Arbeidsmarktfraude

De AI is betrokken bij het tegengaan van illegale tewerkstelling en het toezicht op de naleving van de Wet minimumloon en minimum vakantiebijslag. De inspecties die ter voorkoming van arbeidsmarktfraude worden uitgevoerd, vallen buiten de gezamenlijke aanpak van de rijksinspecties.

De VROM-Inspectie (VI)

De VROM-Inspectie heeft als taak om met toezicht en handhaving de naleving te bevorderen van de wetten op het gebied van huisvesting, ruimtelijke ordening en milieu met als doel een betere kwaliteit van de leefomgeving.

De VROM-Inspectie is onderdeel van het ministerie van Volkshuisvesting, Ruimtelijke Ordening en Milieubeheer en houdt direct toezicht op de naleving van regelgeving voor bijvoorbeeld straling en afvaltransporten (primair toezicht). Daarnaast is de VROM-Inspectie verantwoordelijk voor het stelsel van toezicht en handhaving dat gericht is op naleving van VROM-regelgeving. De VROM-Inspectie richt zich daarbij op andere overheden, maar ook op branches en ketens van actoren.

Binnen horeca en recreatie houdt de VI toezicht op legionella en vuurwerk. Legionellacontroles worden uitgevoerd door de waterleidingbedrijven, maar de VI draagt zelf zorg voor de afhandeling van legionella-overtredingen, geconstateerd door de waterleidingbedrijven bij ondernemers die de bedrijfsvoering hiervoor niet op orde hebben.

De Algemene Inspectiedienst (AID)

De Algemene Inspectiedienst handhaaft de wet- en regelgeving van het ministerie van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit (LNV). De AID besteedt onder andere aandacht aan dierenwelzijn, voedselveiligheid, milieu en EU-subsidies: structureel en naar aanleiding van klachten of incidenten. Binnen horeca en recreatie handhaaft de AID met name de regels rondom het houden en verhandelen van dieren en regels met betrekking tot natuur.

Overig landelijk georganiseerd toezicht

Naast de vier rijksinspecties zijn er nog enkele partijen die landelijk opereren binnen de horeca en recreatie.

Het gaat hier om rijksinspecties en organisaties die op basis van rijksregelgeving namens een opdrachtgevend ministerie toezicht kunnen houden op de horecasector. Verispect, de Belastingdienst en het Centraal Bureau voor de Statistiek (CBS) zijn enkele van deze organisaties.

De afstemming met deze andere landelijke toezichthouders beperkt zich tot op heden tot oriënterende gesprekken of informatie-uitwisseling aan de hand van individuele inspectiebezoeken. Het toezicht en de eventuele toezichtlast die deze organisaties veroorzaken, zijn geen onderdeel van dit gezamenlijk jaarplan.

3 Inspectieonderwerpen in de horeca en recreatie

In dit hoofdstuk wordt kort ingegaan op de aard van de verschillende inspectiebezoeken en de accenten die daarbij gelegd worden. Alleen die inspecties worden beschreven die onder het gezamenlijke jaarplan vallen. De inspecties en ontwikkelingen die in 2009 nieuw of anders zijn worden als eerste genoemd. Ook komt naar voren op welke wijze deze typen inspecties gecombineerd gaan worden bij de horeca- en recreatieondernemer.

In de overzichtstabel in de bijlage is per categorie van ondernemingen weergegeven welke inspecties door de rijksinspectiediensten zijn gepland.

Voor alle inspectiediensten geldt dat klachten, meldingen (van ongevallen), tips en overige verdenkingen apart behandeld worden. Uitzondering zijn de als 'goed' ingedeelde attractieparken, die de afhandeling zelf ter hand nemen en dit aan de VWA voorleggen. De inspecties die volgen uit deze meldingen vinden aanvullend op de geplande inspecties plaats.

Ook voor bedrijven die niet goed presteren of waar niet-naleving wordt geconstateerd, geldt dat er in 2009 controles of herinspecties kunnen plaatsvinden, die aanvullend zijn op de controles genoemd in dit jaarplan.

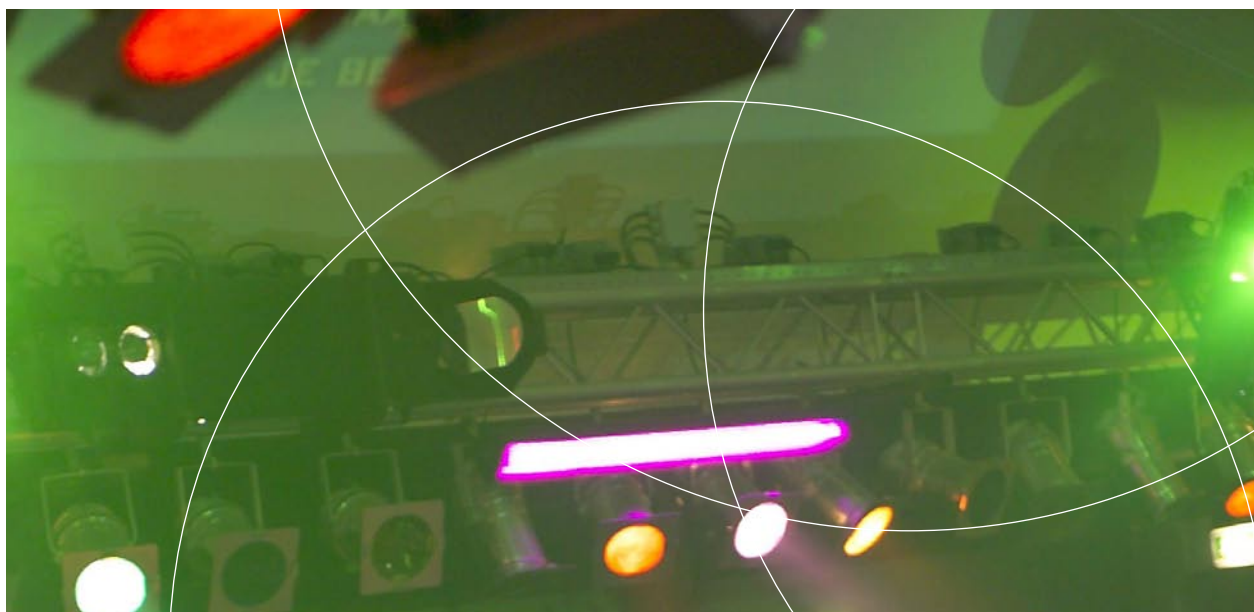
Hieronder volgt een beknopte toelichting gegeven per type inspectie.

3.1 Nieuw of anders in 2009

3.1.1 Horeca

Discotheken: geluid in discotheken

In 2009 wordt speciaal aandacht besteed aan het geluidsniveau in discotheken, gericht op de maximale geluidsbelasting van werknemers tijdens hun werkzaamheden. Er worden vijftig discotheken bezocht. De inspecties worden uitgevoerd door de VWA-controleurs, die hiervoor worden opgeleid door de AI. De inspecties op geluid vinden gecombineerd plaats met de reguliere VWA-inspecties.

Fastservice, restaurants en hotels: verwerking afval en resten vlees en vleesproducten

Bij duizend ondernemers fastservice, restaurants en hotels wordt tijdens de inspectie voedselveiligheid tevens geïnventariseerd hoe de ondernemer omgaat met de verwijdering van de resten vlees, vleesproducten en overige dierlijke producten. De VWA doet dit in opdracht van het Europese Food and Veterinary Office, dat inzicht wil krijgen in de verwerking van resten dierlijke producten.

Hotels en pensions

Bij circa 35 hotels en pensions is een speciale actie gepland op de controle van zonnebanken. De inspecties worden zoveel mogelijk gelijktijdig met andere VWA-inspecties uitgevoerd.

Alle horecagelegenheden: hard waar het moet

De VWA gaat in 2009 verder met de aanpak 'hard waar het moet'. Dit betekent dat notoire overtreders, die keer op keer ernstige overtredingen blijven begaan, onder een speciaal toezichtregime geplaatst worden. Met een aanpak op maat worden de ondernemers hard aangepakt, waarbij zij òf op korte termijn aan de regelgeving voldoen òf hun activiteiten beëindigen.

Nalevingshulp (startende) ondernemer in de horeca (VWA)

Vooral in de horeca is behoefte gebleken aan hulp voor de startende ondernemer.

De VWA-website voor het domein horeca (inspectieloket horeca) wordt aangevuld met specifieke informatie voor de startende ondernemer. De VWA verwacht dat in 2009 ongeveer tienduizend ondernemers van de startersinformatie gebruikmaken.

Tevens biedt de VWA startende ondernemers in de horeca de mogelijkheid om een startersbezoek aan te vragen. Na zelfonderzoek van de ondernemer doet de VWA op verzoek van de ondernemer – gratis – een eerste inspectie. Er worden bij zo'n eerste bezoek geen maatregelen opgelegd. Eventuele gebreken en overtredingen die tijdens zo'n startersbezoek worden geconstateerd, worden besproken. Vervolgens adviseert de VWA gericht hoe de ondernemer deze kan oplossen.

Ook wordt de mogelijkheid uitgewerkt dat ondernemers bij wie bepaalde tekortkomingen of overtredingen zijn geconstateerd speciale opleidingen kunnen volgen vanuit de branche.

3.1.2 Recreatie

Attractieparken: systeemtoezicht

In 2008 zijn 23 attractieparken per VWA-thema (voedselveiligheid, attractie- en speeltoestellen, alcohol en tabak) ingedeeld in 'goed (nagenoeg geen risico), matig (beperkt risico), slecht (permanent risico)' door gebruik te maken van systeemtoezicht. Het toezicht in 2009 is op de status van het bedrijf afgestemd; goede parken worden in 2009 niet bezocht voor inspectie. In 2009 neemt de AI deel aan de gezamenlijke inspecties onder andere voor het onderwerp arbeid door kinderen en jeugdigen, bij die attractieparken waar de VWA toezicht houdt.

Dierentuinen: toezicht op dieren

Voor diergerelateerde onderwerpen worden in 2009 de verschillende inspecties van VWA en AID zoveel mogelijk op elkaar afgestemd.

Het gaat om de volgende inspectieonderwerpen:

- Vervoeding dierlijke bijproducten: jaarlijkse inspectie bij veertien dierentuinen die toestemming hebben om dierlijke bijproducten te mogen voederen. Nagegaan wordt of er geen andere dierlijke bijproducten gevoerd worden;
- Erkenningsverlening dierentuinen in kader van de Regeling handel levende dieren en levende producten: jaarlijkse inspectie bij acht dierentuinen met een dergelijke erkenning. De belangrijkste controlepunten zijn de registratie en identificatie van dieren, het veterinaire toezicht, de controle op ziekten, de aanwezigheid van quarantainefaciliteiten;

- Vergunning in het kader van het dierentuinbesluit. Bij vijftien dierentuinen inspecteert de AID op het naleven van de voorwaarden van de vergunning, met name gericht op het voldoen aan administratieve verplichtingen voor beschermde dieren. Daarbij worden ook steekproeven gedaan op de werkelijke aantallen van beschermde dieren.

Dierentuinen: systeemtoezicht

Voor de onderwerpen voedselveiligheid, arbeidsomstandigheden, productveiligheid, alcohol en tabak wordt nagegaan of systeemtoezicht mogelijk is, vergelijkbaar met de opzet bij attractieparken. Gestart wordt met de dierentuinen die aangesloten zijn bij de Nederlandse Vereniging van Dierentuinen (NVD). Een landelijk team van de VWA voert in 2009 vijftien systeemininspecties uit en deelt dierentuinen in in 'goed, matig, slecht'.

Bungalowparken

De aanpak voor attractieparken wordt in 2009 ook toegepast voor het toezicht op bungalowparken. Dat betekent een integratie van de verschillende inspecties vanuit de VWA en de introductie van het systeemtoezicht. De inspectiepunten zijn: speeltoestellen, waterglijbanen, merchandise, horeca, alcohol, tabak en specifiek ook zoönosen op kinderboerderijen en de veiligheid van zonnebanken. De vijf grotere ketens van bungalowparken worden meegenomen in het project, waarbij per keten een steekproef wordt genomen van de te inspecteren bungalowparken (in totaal 44 inspecties).

Kampeertreinen

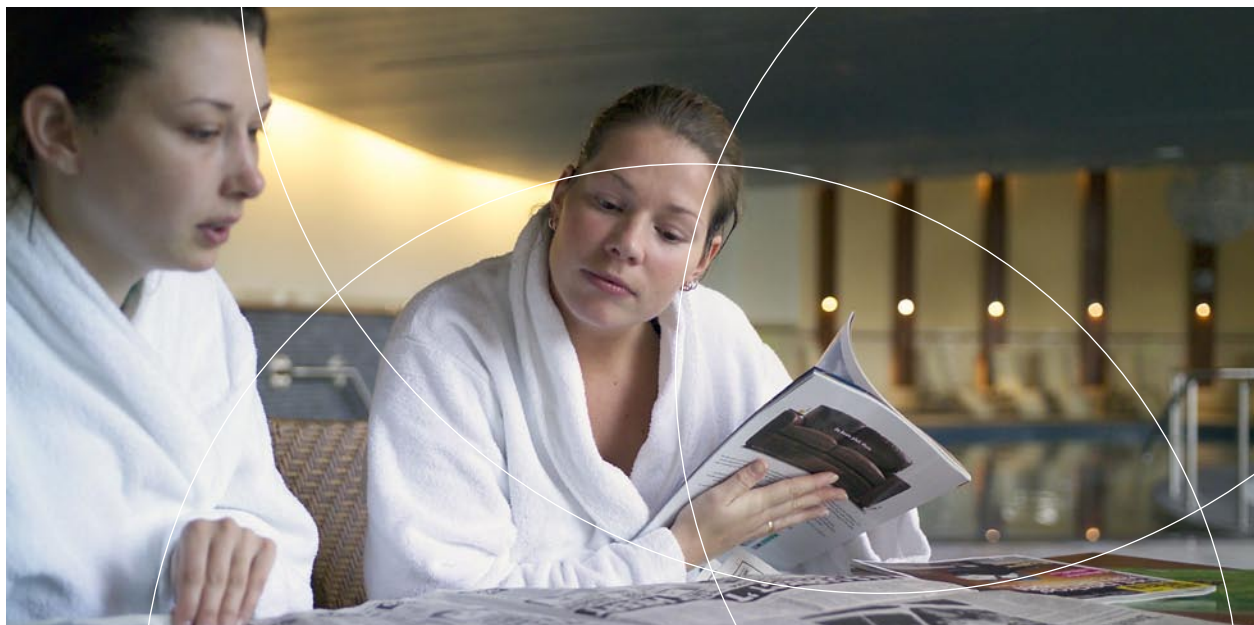
Bij 150 kampeertreinen voert de VWA namens de AI bij de inspectie de controle op arbeid door kinderen en jeugdigen uit. Tijdens de inspectie wordt vooral gelet op de inzet van jeugdigen, de arbeids- en rusttijden en de uitgevoerde werkzaamheden. Deze inspecties worden uitgevoerd in combinatie met de controle op de voedselveiligheid en de controle op de speeltoestellen.

Op een aantal campings specifiek gericht op jongeren (veertien- tot achttienjarigen) wordt met name in de periode april t/m augustus gecontroleerd op de leeftijdsgrenzen voor de verstrekking van alcohol.

Op een aantal campings in de provincie Noord-Brabant vindt gezamenlijke controle plaats van het Servicepunt Handhaving (SepH), AID, Waterschappen en gemeenten op het thema water. Afstemming hierover geschiedt met betrokken gemeenten en de VWA.

Sauna's en thermen

Bij circa 170 sauna's en thermen is in 2009 naast de reguliere controle voedselveiligheid een speciale actie gepland op de controle van zonnebanken óf biociden. Ondernemers worden door de VWA bezocht op één van beide onderwerpen.

Overige recreatieondernemingen met zonnebanken

De VWA heeft een speciale actie gepland op de controle van zonnebanken. Naast de reeds genoemde controles bij grote bungalowparken, sauna's en thermen vinden incidenteel bij circa vijftig recreatieondernemingen (kleinere bungalowparken, kampeerterreinen, zwembaden) controles plaats.

3.2 Reguliere en incidentele inspectiebezoeken

Voedselveiligheid van levensmiddelen (VWA, 21.000 inspecties horeca)

Bij een inspectie levensmiddelen wordt met name toegezien op het naleven van de wetgeving op het gebied van de levensmiddelenhygiëne. Bij een inspectie wordt een veilige bereiding van levensmiddelen centraal gesteld. Ook de omgeving waarin deze levensmiddelen bereid worden, is belangrijk. De algehele hygiëne en de bouwkundige omstandigheden worden beoordeeld. Eventueel kunnen monsters genomen worden voor analyse op het VWA-laboratorium. Het kan gaan om microbiologische analyses (veelal eetwaren) of om chemische analyses (zoals onderzoek op restanten van desinfectiemiddel in ijs of slagroom).

Veiligheid speeltoestellen (VWA, 150 inspecties bij campings)

Bij dit onderwerp wordt toegezien op de veiligheid van speeltoestellen, met name het beheer daarvan: installatie, onderhoud en toezicht. De wijze waarop de horecaondernemer de verplichtingen die hij heeft als beheerder van de speeltoestellen nakomt, wordt gecontroleerd. Het gaat dan om het bijhouden van een logboek en de onderhouds- en installatieverplichtingen. Daarnaast vindt een inspectie van de toestellen zelf plaats. Er wordt gekeken of het toestel is gekeurd en de technische staat van het toestel wordt beoordeeld. De toestellen worden bekeken op aspecten die een relatie hebben met ongevallen die vaak gebeuren of ernstige gevolgen kunnen hebben: valongevallen, beknelling en verstikking.

De VWA voert in 2009 daarnaast het project 'Goed beheer speeltoestellen' uit. Hierin worden nut en noodzaak van logboeken meegenomen.

Arbeid door kinderen en jeugdigen (VWA namens AI, 300 inspecties in horeca en recreatie)

Voorgaande projecten toonden aan dat de naleving in de horeca lager ligt dan in andere sectoren. De resultaten van 2007 en 2008 onderstrepen de noodzaak om de horeca te blijven inspecteren. Tijdens de inspectie wordt vooral gelet op de inzet van jeugdigen, de arbeids- en rusttijden en de uitgevoerde werkzaamheden. Ongeveer de helft van de totaal 300 inspecties wordt in 2009 uitgevoerd op campings en bij dagattractieparken.

Leeftijdsgrenzen verstrekking alcohol en tabak (VWA, 9.000 inspecties)

Bij een inspectie op het juist hanteren van leeftijdsgrenzen door ondernemers wordt erop toegezien dat er geen alcoholhoudende drank en/of tabaksproducten worden verkocht aan jongeren zonder dat de leeftijd wordt vastgesteld. Dit om te voorkomen dat er zwak alcoholhoudende drank of tabak wordt verkocht aan jongeren onder de zestien jaar en sterk alcoholische drank onder de achttien jaar. De controles vinden met name plaats bij hotspots, locaties waar veel jongeren zijn en jongeren alcohol en tabak kunnen kopen. Deze inspectie is niet nieuw, maar in 2009 wordt er intensiever gecontroleerd. Bedrijven die een waterdicht systeem hebben, hierop zelfcontrole toepassen en die de continuïteit van dit systeem kunnen waarborgen komen op basis van goede afspraken in aanmerking voor verminderd toezicht door de VWA. Het is gelet op de te bezoeken locaties en de specifieke tijdstippen in veel gevallen niet mogelijk om de controle van leeftijdsgrenzen tezamen met een reguliere controle uit te voeren. In enkele gevallen wordt ook de vergunning om alcohol te schenken en het naleven van de daarbij behorende voorwaarden gecontroleerd.

Controle rookverbod (VWA, 17.000 inspecties)

Op 1 juli 2008 werd het rookverbod in de horeca van kracht. Controle op het rookverbod wordt waar mogelijk uitgevoerd tijdens inspecties op andere onderwerpen. Maar het is gelet op de te bezoeken locaties en de specifieke tijdstippen in veel gevallen niet mogelijk om de controle rookverbod tezamen met een reguliere controle op andere inspectieonderwerpen uit te voeren. Er kan een aanvullend bezoek plaatsvinden om de handhaving op het rookverbod door de horecaondernemer te controleren. Het gaat dan om een kort bezoek.

Legionella en leidingwaterinstallaties door waterleidingbedrijven (VI, circa 800 legionellacontroles, circa 5750 controles leidingwaterinstallaties)

De controles van de waterleidingbedrijven richten zich op de eigenaren van collectieve leidingwaterinstallaties, zoals horecaondernemingen en recreatieondernemingen. Hierbij wordt leidingwater verstrekt aan derden, dus buiten de huiselijke kring. Bij de controles, die eens per negen jaar plaatsvinden, wordt gelet op de kwaliteit van het leidingwater, de kwaliteit van de installatie en de kwaliteit van het beheer door de eigenaar. Er vinden circa 5000 controles van deze installaties plaats in de horeca en circa 750 in de recreatiesector.

Bij hotels en pensions en verblijfsaccommodaties met een collectieve leidingwaterinstallatie controleren de waterleidingbedrijven daarnaast of wordt voldaan aan de verplichtingen voor het voorkomen van legionella. De controles richten zich op het aanwezig zijn van een risicoanalyse, het beschikken over een beheersplan, het uitvoeren van beheersmaatregelen, het bijhouden van een logboek en het halfjaarlijks nemen van watermonsters. De waterleidingbedrijven voerden daarom vorig jaar nog de laatste legionellacontroles uit van een driejarige cyclus die in 2005 is gestart. In 2008 ontwikkelde de VROM-Inspectie in samenwerking met de branche een nieuwe interventiestrategie. In 2009 gaan de waterleidingbedrijven op basis van deze interventiestrategie het toezicht uitvoeren. Dat houdt onder andere in dat de waterleidingbedrijven eens per zes jaar een controle uitvoeren. Er is besloten het toezicht bij de waterleidingbedrijven te houden en ook geen signaleringsfunctie bij andere toezichthouders te creëren. Jaarprogramma's en planning worden zoveel mogelijk afgestemd. De waterleidingbedrijven gaan circa 580 controles op legionella in de hotelsector uitvoeren en circa 210 op verblijfsaccommodaties (groepsaccommodaties, bungalowparken en kampeerterreinen). Deze controles worden uitgevoerd tussen 1 augustus en 1 december 2009. Niet in het jaarplan opgenomen zijn de verplichte legionellacontroles die de Provincies uitvoeren in zwembaden, sauna's en thermen, vallend onder de Wet Hygiëne en Veiligheid Badinrichting en Zwemgelegenheden (WHVBZ).

Alternatieve legionellapreventietechnieken (VI)

Sinds enkele jaren zijn er alternatieven voor het traditionele thermische beheer van legionella op de markt. Deze alternatieve technieken mogen onder bepaalde voorwaarden worden toegepast. De VROM-Inspectie controleert, nadat de verplichte melding voor de plaatsing van deze alternatieve technieken bij het ministerie van VROM heeft plaatsgevonden.

Evenementen (VWA)

Op evenementen worden gericht controles uitgevoerd. De belangrijkste onderwerpen van controle zijn voedselveiligheid en leeftijdsgrenzen verkoop alcohol aan jongeren. Daarnaast is er gerichte controle op het gebruik van vuurwerk door de provincies en de vliegende vuurwerkbrigade. De aantallen controles zijn op dit moment nog niet aan te geven. Ook wordt nog geen onderscheid gemaakt tussen professioneel georganiseerde evenementen en andere evenementen.

Arbeidsmarktfraude (AI)

Bij een inspectie wordt toegezien op de eventuele illegale tewerkstelling van vreemdelingen en onderbetaling Wet minimumloon en minimum vakantiebijslag. De horeca-interventieteams (HIT's) worden op initiatief van de AI samengesteld. Bij deze teams zijn meerdere toezichthouders aangesloten, veelal de politie, UWV en de Belastingdienst. Doelstelling van de HIT's is om gezamenlijk gerichte inspecties uit te voeren bij horecagelegenheden. Hierbij gaat het in de meeste gevallen om horecagelegenheden waarbij aanwijzingen van overtredingen zijn. Het is niet mogelijk deze inspecties tegelijk uit te voeren met andere horeca-inspecties omdat er een verhoogd risico of zelfs gerede verdenking op overtreding van de wet is. Deze inspecties vallen buiten de gezamenlijke aanpak.

4 Samenwerking met gemeente in de horeca en recreatie

In 2009 wordt extra aandacht besteed aan de verschillende mogelijkheden voor samenwerking met gemeenten. Naast voortzetting van de pilots uit 2008 worden in 2009 met tien nieuwe gemeenten samenwerkingsinitiatieven genomen. In een aantal gemeenten vinden activiteiten plaats voor zowel de horeca als recreatie.

4.1 Horeca

Pilots in relatie tot hygiëneaspecten in de horeca

In 2008 is uit de gemeentelijke pilots naar voren gekomen dat de samenwerking zich het beste kan richten op goed nalevende bedrijven, startende ondernemers, op bedrijven die slecht naleefgedrag vertonen en op samenwerking bij evenementen. Bij bedrijven die goed naleefgedrag vertonen zou de samenwerking met name kunnen liggen in het onderling afstemmen van de bezoekfrequentie en bezoekdatum.

Op basis van de tot nu toe opgedane ervaringen komt daarvoor de volgende globale structuur naar voren:

Toezichtmodel voor café/bar (eenvoudige horecabedrijven)

Horecaondernemers in een gemeente waarmee afgestemd wordt, hebben te maken met één gemeentelijke inspecteur of controleur. Indien er op andere toezichtgebieden toezicht nodig is, wordt dit in samenspraak met de gemeentelijke inspecteur ingericht.

Toezichtmodel voor levensmiddelenbereidende bedrijven twee maal per jaar tussen rijksinspecties en gemeenten toepassen

Horecaondernemers in een gemeente waarmee afgestemd wordt, ontvangen maximaal twee inspecties per jaar (van de participerende inspectiediensten tezamen). Dit vergt dat de rijksinspecties (blijven) afstemmen aan de rijksinspectiezijde om tot maximaal één inspectie te komen, en dat gemeenten hun toezicht aan gemeentelijke zijde integreren en/of afstemmen om daar tot één inspectie te komen. Bij dit model wordt invulling gegeven aan de oog- en oorfunctie, waarbij gemeentelijke inspecteurs een aantal evidente controlepunten voor de rijksinspecteurs kunnen meenemen en vice versa.

Toezichtmodel voor complexere horecabedrijven

Horecaondernemers met 'complexe activiteiten' (zoals hotels met restaurant, congrescentra, etcetera) zijn uitgezonderd van deze benadering, hier kunnen meerdere bezoeken nodig zijn. Er is specifiekere deskundigheid benodigd.

Er wordt bij een aantal gemeenten geëxperimenteerd met het op elkaar afstemmen van informatie- en startersloketten. Ook vindt er bij een aantal gemeenten uitwisseling plaats van risicoanalyses tussen gemeente en rijksoverheid.

In totaal zijn er in 2009 dertien samenwerkingsverbanden met gemeenten die tot een werkwijze leiden die ook door andere gemeenten overgenomen kan worden. De rijksinspecties gaan in 2009 een inspanningsverplichting aan. Resultaten zijn echter ook mede afhankelijk van andere partijen. Er is een aantal randvoorwaarden van belang:

- bereidheid van de participerende gemeente om de diverse gemeentelijke inspecties in een structuur onder te brengen (inclusief reguliere controles uitgevoerd door de brandweer en politie);
- benadrukken van het belang van deze samenwerking ook door brancheorganisatie Koninklijk Horeca Nederland (KHN) en door de Vereniging van Nederlandse Gemeenten (VNG);
- het beschikbaar komen van digitale middelen om informatie snel en effectief uit te wisselen, zoals het digitaal dossier en gemeenschappelijke inspectieruimte.

Aan het einde van 2009 wordt per gemeente een bondig rapport met de stand van zaken, positieve en negatieve ervaringen, tips en (voorlopige) conclusies opgesteld. Op basis hiervan wordt gekomen tot enkele procesbeschrijvingen, waarin de wijze van samenwerking wordt beschreven. Ook de Inspectieraad werkt dit jaar aan een aanpak voor samenwerking tussen rijksoverheid en grote gemeenten. Dit bepaalt de verdere marsroute voor 2010.

Pilots gemeenten met het oogmerk overdracht van toezicht Drank- en Horecawet

Overdracht van de (overeengekomen) toezichtstaken op het gebied van de Drank- en Horecawet (DHW) van de VWA naar de gemeente is nog niet gerealiseerd. In 2009 worden de pilots met vijftien proefgebieden in het kader van de overdracht van het toezicht op de Drank- en Horecawet gecontinueerd. De VWA functioneert als expertisecentrum ter ondersteuning van gemeenten, leidt de gemeentelijke inspecteurs op en begeleidt deze bij het toezicht op de naleving van de DHW. In het voorjaar 2009 vindt een tussenevaluatie plaats. Eind 2009 vindt een eindevaluatie plaats ter ondersteuning van de besluitvorming over de voorgenomen wijziging van de Drank- en Horecawet.

Rookverbod

Afhankelijk van de ontwikkelingen op het naleven van het rookverbod wordt nagegaan of de gemeente een signaalfunctie kan gaan vervullen op de naleving van het rookverbod in de café-/barsector.

Aanpak illegale horeca

In 2008 is een begin gemaakt met de aanpak van de illegale horeca, waaronder met name hokken, schuren en keten. Ook in 2009 spant de VWA zich in om in goed overleg met de gemeenten deze maatschappelijk ongewenste vorm van horeca aan te pakken. Doel is ook om 'best practices' te ontwikkelen om het verschijnsel van de zich indrinkende jeugd in hokken en keten te bestrijden. Naast de departementale initiatieven en de initiatieven van gemeentes zelf, heeft de VWA het voornemen circa 150 besprekingen met gemeenten te voeren over de aanpak. Ook voert de VWA circa 200 inspecties, speciaal gericht op hokken en keten uit.

4.2 Recreatie

In het domein recreatie wordt een aantal pilots uitgevoerd.

Attractieparken

In 2009 wordt nagegaan welke samenwerking tussen rijks- en gemeentelijk toezicht mogelijk is. In 2009 bezoeken VWA-systeemauditors samen met een gemeentelijke inspecteur het betreffende attractiepark in vier gemeenten met als doel:

- inzicht te krijgen in werkwijze VWA, werkwijze gemeente (wat doet gemeente en hoe);
- of en zo ja, hoe gemeente aan kan sluiten bij systeemtoezicht;
- afspraak te maken over inspectiefrequentie, inspectiewerkwijze.

Kampeertreinen

In enkele gemeenten met veel campings worden de mogelijkheden tot samenwerking nagegaan van het rijks- en gemeentelijk toezicht. Hiervoor wordt aangesloten bij het domein horeca. Eventueel wordt daarbij ook bekeken of een gezamenlijke risicoanalyse van gemeentelijke en rijkstoezichtsonderwerpen nodig is.

In vier gemeenten wordt een pilot uitgevoerd met als doel:

- inzicht te krijgen in werkwijze VWA, werkwijze gemeente (wat doet gemeente en hoe);
- of en zo ja, hoe toezicht anders kan worden ingericht;
- advies vernieuwing rijks- en gemeentetoezicht.

Ook de in 3.2 genoemde resultaten van de gezamenlijke controleactiviteiten worden op het thema water bij campings in Noord-Brabant meegenomen.

Evenementen

Gebleken is dat met name de vergunningverlening een groot probleem is voor de evenementensector. Door de Regiegroep Regeldruk wordt in samenwerking met Vernieuwing Toezicht, VNG, enkele gemeenten en Vereniging van Evenementen Makers (VVEM) gewerkt aan categorisering van evenementen en daarop afgestemde (digitale) vergunningverlening.

Het punt vermindering van de toezichtlast wordt daarna verder opgepakt binnen het domein recreatie. Daarop vooruitlopend worden verkennende acties met gemeenten uitgevoerd, aansluitend bij gemeenten die voor horeca worden geselecteerd.

5 Andere activiteiten

Vernieuwing Toezicht in de horeca en recreatie

5.1 Algemeen

Via eenduidige startersloketten van de gemeente en (een link naar) eenduidige informatie van rijkstoezichthouders, moeten starters en uitbreidende horecaondernemers ondersteund worden. Verder moeten informatieafspraken (gemeentelijk loket) en startersbezoeken (VWA) ingezet kunnen worden. Een belangrijke rol is ook weggelegd voor de brancheorganisaties. KHN en de Vereniging van Recreatieondernemers Nederland (RECRON) worden benaderd.

De brancheorganisaties vullen de kennisbehoeften van ondernemers zelf in of de ondernemers hebben de ingang via de website 'Antwoord voor bedrijven'.

Brancheorganisaties voelen zich zelf verantwoordelijk voor het verstrekken van de juiste informatie aan de ondernemers. Zij willen door de overheid ondersteund worden in het beschikbaar krijgen van de juiste informatie. Hiervoor moet kennis worden geleverd door de rijksinspecties voor de ontwikkeling van onder andere informatiebladen en branchewijzers.

Vanuit het project Horeca en recreatie wordt de beschikbare informatie ter beschikking gesteld aan Antwoord voor bedrijven en wordt verzocht Antwoord voor bedrijven aan te passen aan de wensen van de ondernemers. De VWA website voor het domein horeca (Inspectieloket horeca) wordt aangevuld met specifieke informatie voor de recreatiebranche. Hierbij wordt aangesloten bij het Inspectieloket en Antwoord voor bedrijven. Ook ondersteunen de brancheverenigingen ondernemers voor het volgen van opleidingen. Zij kunnen hun hiaten in kennis via de genoemde informatiepunten en opleidingen aanvullen.

5.2 Recreatie

5.2.1 Dierentuinen

Op basis van de in 2008 uitgevoerde risicoanalyse en doelgroepanalyse wordt in overleg met de branche een interventiestrategie uitgewerkt voor verbetering van de naleving in dierentuinen. Er wordt aangegeven welke instrumenten het beste kunnen worden ingezet.

5.2.2 Bungalowparken en campings

Op basis van de in 2008 uitgevoerde risicoanalyse wordt in 2009 een doelgroepanalyse op kleine accommodaties uitgevoerd. In overleg met de branche wordt een interventiestrategie uitgewerkt voor verbetering van de naleving in bungalowparken en campings. De nadruk ligt daarbij op kleine ondernemers.

5.2.3 Zwembaden

Gestreefd wordt naar integraal systeemtoezicht door provincies, daarbij zoveel mogelijk aansluitend bij het Keurmerk Veilig & Schoon. Via pilots met drie provincies worden de mogelijkheden verkend voor systeemtoezicht en voor het onderbrengen van het rijkstoezicht bij provincies in de vorm van een oog- en oorfunctie. Gestart wordt met een pilot met als doel:

- inzicht te krijgen in werkwijze rijksinspecties, werkwijze provincie, en daaruit voortkomende toezichtlast;
- inzicht te krijgen in Keurmerk Veilig & Schoon;
- of en zo ja, hoe toezicht anders kan worden ingericht;
- na te gaan of een voorstel voor (andere) inrichting toezicht op zwembaden mogelijk is.

5.2.4 Evenementen

Er wordt een interventiestrategie opgesteld voor verbetering van de naleving van de regels bij evenementen. Hiervoor wordt eerst een doelgroepanalyse gehouden, waaruit de motieven voor het (niet) naleven naar voren komen. Onderscheid wordt hierbij gemaakt tussen de verschillende typen organisatoren. Op basis van die uitkomsten wordt bepaald welke instrumenten het beste ingezet kunnen worden.

Daarnaast is er het traject van vergunningverlening in relatie tot toezicht. Door de Regiegroep Regeldruk wordt in samenwerking met Vernieuwing Toezicht en VVEM gewerkt aan categorisering van evenementen en daarop afgestemde vergunningverlening.

Een verdere uitwerking van te ondernemen acties wordt vastgesteld nadat de interventiestrategie klaar is en – voor zover relevant – de voorstellen rondom vergunningverlening.

Gelet op de afbakening van het domein recreatie wordt de systematiek in eerste instantie uitgewerkt voor evenementen, georganiseerd door professionele evenementenorganisaties. In een volgend stadium kan dan verdere uitwerking gegeven worden voor de andere typen organisatoren van evenementen.

Tabel Overzicht inspecties 2009 bij horeca en recreatie

Leeswijzer bij de tabel

In deze tabel zijn per categorie van ondernemingen de verschillende inspectieonderwerpen van het rijkstoezicht aangegeven, waarmee ondernemers in 2009 te maken kunnen krijgen. Ondernemers worden niet altijd op alle onderwerpen gecontroleerd, zie hiervoor de toelichting in hoofdstuk 3. Ondernemers krijgen maximaal twee inspectiebezoeken. Bij naar schatting zeventig procent van bedrijven is slechts sprake van één inspectiebezoek.

Aanvullende controles zijn niet opgenomen. Dat zijn in het algemeen:

- geplande inspecties als gevolg van maatschappelijke ontwikkelingen; of
- indien er sprake is van een klacht, melding, verdenking, vermoeden of verhoogde kans op overtreding; of
- herinspecties en aanvullende controles met name op de onderwerpen rookverbod, leeftijdsgrenzen verstrekking alcohol en tabak en de inspectie voedselveiligheid; of
- eenmalige aanvullende onderzoeken;
- separate inspecties door andere inspectiediensten.

categorie (aantal bedrijven)

inspectieonderwerpen door rijksinspecties (inclusief waterleidingbedrijven)

café, bar (11.000)

leeftijdsgrenzen verstrekking alcohol en tabak
 rookverbod
 schadelijk geluid (discotheken)
 leidingwaterinstallaties

fastservice (10.000)

inspectie voedselveiligheid
 rookverbod
 leeftijdsgrenzen verstrekking alcohol en tabak
 arbeid door kinderen en jeugdigen
 verwerking resten vlees en vleesproducten
 arbeidsmarktfraude
 leidingwaterinstallaties

restaurant (17.500)

inspectie voedselveiligheid
 rookverbod
 leeftijdsgrenzen verstrekking alcohol en tabak
 arbeid door kinderen en jeugdigen
 verwerking resten vlees en vleesproducten
 veiligheid speeltoestellen
 leidingwaterinstallaties
 arbeidsmarktfraude

hotels en pensions (3.000)

inspectie voedselveiligheid
 rookverbod
 leeftijdsgrenzen verstrekking alcohol en tabak
 arbeid door kinderen en jeugdigen
 verwerking resten vlees en vleesproducten
 veiligheid speeltoestellen
 leidingwaterinstallaties
 legionella
 zonnebanken

categorie (aantal bedrijven)**inspectieonderwerpen door rijksinspecties
(inclusief waterleidingbedrijven)**

attractieparken (23)	systeemtoezicht (voedselveiligheid, veiligheid attractietoestellen, veiligheid speeltoestellen, veiligheid consumentenproducten, verstrekking alcohol en tabak) arbeid door kinderen en jeugdigen rookverbod leidingwaterinstallaties
dierentuinen (50)	met betrekking tot dieren voorwaarden diertuinvergunning voorwaarden erkenning vervoeding dierlijke bijproducten met betrekking tot overige aspecten systeemtoezicht dierentuinen NVD (voedselveiligheid, veiligheid attractietoestellen, veiligheid speeltoestellen, veiligheid consumentenproducten, verstrekking alcohol en tabak) inspectie voedselveiligheid veiligheid speeltoestellen rookverbod leidingwaterinstallaties
groepsaccommodaties (850)	leidingwaterinstallaties legionella
bungalowparken (425)	systeemtoezicht ketens bungalowparken (voedselveiligheid, veiligheid speeltoestellen, arbeidsomstandigheden, veiligheid consumentenproducten, verstrekking alcohol en tabak) leeftijdsgrenzen verstrekking alcohol en tabak rookverbod inspectie voedselveiligheid zonnebanken leidingwaterinstallaties legionella
kampeerterreinen (3100)	inspectie voedselveiligheid veiligheid speeltoestellen vakantiewerk + arbeidsomstandigheden (inclusief agressie en geweld, machineveiligheid) leeftijdsgrenzen verstrekking alcohol en tabak (jongerencampings) rookverbod legionella leidingwaterinstallaties water en afvalwater
zwembaden (770)	inspectie voedselveiligheid leeftijdsgrenzen verstrekking alcohol en tabak zonnebanken rookverbod
sauna's + thermen (250)	inspectie voedselveiligheid leeftijdsgrenzen verstrekking alcohol en tabak rookverbod zonnebanken gebruik biociden
evenementen	inspectie voedselveiligheid leeftijdsgrenzen verstrekking alcohol en tabak rookverbod veiligheid speeltoestellen vuurwerk